

1. Kõik õige- 2 punkti, 1 viga- 1,5 punkti, 2 viga - 1 punkt, rohkem viga - 0 punkti)

Pruunkaru on suurim Eestis elav **kiskjaline** ja on **karulaste** sugukonda kuuluv loomaliik. Karu on **omnivoor**. Karupojad sünnivad **talvel**. Neid võib olla 1–5, kuid kõige sagedasem on 2 poega. Sündides on nad vaid **0,5** kilogrammi raskused, pimedad ja abitud. Pojad **imevad** emapiima ja kasvavad kiiresti.

Talve veedavad karud **taliuinakus**. Sel ajal on neil kehatemperatuur natuke **madalam** kui tavaliselt ja ka ainevahetus **aeglustub**.

Karud liiguvad ringi peamiselt **videvikus ja öösel**. Karud on eelistavad **marju ja vastseid**. Eestis **ei ole** pruunkaru looduskaitse all.

2. Jääkaru karv on seest õõnes, mistõttu on iga karva sees õhk (1punkt) ja karv on tegelikult värvusetu ja läbipaistev, mis peegeldab suurema osa nähtavast valgusest tagasi (1punkt), kokku 2 punkti

3. A, 1 punkt

4. E, 1 punkt

5. D-vitamiini puudus, 1 punkt

6. Euroopa, 1 punkt

7. 2 punkti

a) Seemne tekkega kaasneb **geenide/alleelide segunemine** ja sordi omadused ei jää samaks.

b) pistoksast paljundatud põõsast saab saaki **kiiremini** koristama hakata.

8. Loomarakkudel puudub rakukest, mille olemasolul loomadel ei oleks aktiivset liikumisvõimet. 2 punkti

9. D, 2 punkti

10. B, 2 punkti

11. A, 2 punkti

12. 3 punkti

E. suuraju välispind

B. jätke, mida mööda närviimpulsid liiguvad rakukehast eemale

D. ühendus, mille kaudu erutus liigub ühelt närvirakult teisele

C. tee, mida mööda kulgeb erutus

A. jätke, mida mööda närviimpulsid liiguvad rakukehasse

F. reguleerib neuroneid ümbritsevat keskkonda ja annab neuronitele kaitset

13. kokku 6 punkti

13.1. c

13.2. c

13.3. a

13.4. b

13.5. a

13.6. b

14. kokku 5 punkti

Mitokonder B, 2; Tsütoplasma võrgustik C, 5; Ribosoomid A, 1; Lüsosoomid E, 4; Golgi kompleks D; 3

15. kokku 4 punkti

15.1. c

15.2. c

15.3. d

15.4. a

16. D, 1 punkt

17. B, 1 punkt

18. D, 1 punkt

19. D, 1 punkt

20. Kofeiin on insektitsiid, mis on mürgine ka paljudele loomadele. 1 punkt

21. C või E, 1 punkt

22. Piimhappe teke. Intensiivse füüsilise pingutuse korral redutseeritakse osa glükolüüsi tulemusel tekkinud püruvaadist laktaadiks e. piimhappeks. Et piimhape on suhteliselt tugev orgaaniline hape ($pK_a = 3,86$), toimubki vere pH langus. 2 punkti

23. B, 1 punkt

24. C, 2 punkti

25. E, 1 punkt

26. B, 1 punkt

27. D, 1 punkt

28. 5 punkti

Õige skeem ja õige tõenäosus $\frac{1}{4}$

Kokku: 55 punkti